

JEAN MARQUÈS-RIVIÈRE

Ritualurile secrete ale Francmasoneriei

DUPĂ ARHIVELE MARELUI ORIENT
ȘI ALE MARII LOJI A FRANȚEI

Traducere din limba franceză:
ILIE ILIESCU

Prefață și note de specialitate:
VASILE ZECHERU

EDITURA HERALD
București

CUPRINS

Listă de abrevieri	7
Prefață	9
<i>Breviar bio-bibliografic și istoric</i>	15
<i>Bibliografie</i>	17
Cuvânt-înainte	19
Cap. I. Riturile masonice	25
Ritul englez sau Ritul de York	27
Ritul Scoțian Rectificat	30
Riturile Misraim și Memphis	34
Ritul mixt internațional	42
Ritul suedez	45
Relațiile dintre riturile masonice	46
Cap. II. Masoneria Sfântului Ioan sau primele trei grade:	
Ucenic, Calfă, Maestru	51
Primirea masonică (Admiterea unui profan)	58
Misiune specială a primului F.: anchetator	60
Misiune specială încredințată celui	
de-al doilea F.: anchetator	60
Cunoștințele lui morale și filozofice	61
Misiune specială încredințată celui	
de-al treilea F.: anchetator	61
Cunoștințele lui sociale și politice	61
Templul masonic	63
Inițierea în primul grad: Ucenicul mason	68
Deschiderea și închiderea lucrărilor în gradul de Ucenic	75
Inițierea în al doilea grad: Calfa	79
Inițierea în cel de-al treilea grad: Maestrul mason	88
Prerogativele Ucenicilor, Calfelor și Maeștrilor	100
Cap. III. Ritualurile Lojii Albastre	107
Ritual pentru adoptarea de <i>Luxton-i</i>	107
Ritual pentru ceremonia recunoașterii conjugale	117

	Ritual pentru ceremoniile funerare masonice	128
	Ritual pentru inaugurarea unui templu masonic	137
	Ritualul de consacrare	138
Cap. IV.	Lojile de Perfecție de la gradul patru	
	până la cel de-al șaptesprezecelea grad	145
	Gradul al patrulea: Maestrul Secret	151
	De la al cincilea grad până la al șaptesprezecelea grad	155
Cap. V.	Al optsprezecelea grad: Cavaler de Roza-Cruce	171
	Jurământ	177
	Consacrare	184
	Ceremonia de reaprindere a luminilor	188
	Ceremonia Cinei cele de Taină la Ord.: de Roza-Cruce	189
	Agapa celui de-al optsprezecelea grad	191
Cap. VI.	Gradele filozofice: de la gradul al nouăsprezecelea	
	la cel de-al douăzeci și nouălea	203
Cap. VII.	Al treizecilea grad: Cavaler Kadosh	215
	Prima cameră (<i>Mormântul</i>)	219
	A doua cameră (<i>Consiliul</i>)	220
	A treia cameră (<i>Tribunalul Suprem, Areopagal</i>)	220
	A patra cameră (<i>Senatul</i>)	221
	Deschiderea lucrărilor în Areopag	222
Cap. VIII.	Gradele administrative	233
	Gradul treizeci și unu:	
	Mare Inspector Inchizitor Comandor	234
	Gradul treizeci și doi:	
	Prinț Sublim al Secretului Regal	240
	Gradul treizeci și trei: Suveran Mare	
	Inspector General	246

PREFAȚĂ

Trebuie spus încă de la început că această carte s-a vrut a fi, înainte de orice, o formidabilă dezvăluire jurnalistică. Volumul se înscrie într-o lungă și impresionantă serie de astfel de lucrări controversate, care în timp și-au dovedit utilitatea deoarece au putut risipi acel mister persistent ce acoperă fenomenul inițiat, în genere, și aspectele concrete ale vieții masonice, în particular.

Cea care a deschis seria destăinuirilor celebre este cartea a lui Samuel Prichard apărută în anul 1730 și intitulată *Masonry Dissected*; lucrarea este o modestă broșură ce consemnează ritualurile masonice de la începutul secolului al XVIII-lea, fiind urmată de un șir lung de asemenea divulgări publicate mai ales în Anglia și Franța¹. De menționat aici că ritualurile masoneriei operative s-au derulat într-o deplină oralitate și, astfel, nu era nevoie ca acestea să fie utilizate în baza unor texte scrise. După anul 1717 însă, când a luat ființă masoneria speculativă, au început să circule în mediile interesate ritualuri tipărite și această practică generalizată a creat o vulnerabilitate în plus în ceea ce privește păstrarea secretului inițiat². Pe fond, broșura lui Prichard dezvăluia ritualurile de la gradele 1°-3°, dar nu conținea nimic ofensator, de natură să alimenteze

¹ Jan A. M. Snoek, profesor de istoria religiilor la Universitatea din Heidelberg și specialist în ritualurile masonice, întocmește o impresionantă listă în acest sens (Tămaș, p. 306).

² Sunt nominalizate, adesea, trei secrete masonice: (i) Secretul operativ (al meseriei) care se referă la tainele unei reprezentări geometrice a realității; (ii) Secretul ritualurilor folosite și al interpretării simbolisticii consacrate; (iii) Secretul indicibil – trăirea directă și nemijlocită a iluminării (vederea Stelei înflăcărare), fapt ce are o sublimă influență de natură non-umană asupra aspirantului (Tămaș, pp. 303-304).

teoria conspirației sau să incite la revoltă. De altfel, în deceniile ce au urmat, broșura în cauză a devenit un sprijin pentru toți frații care lucrau efectiv cu acele ritualuri, un îndreptar cuprinzând textele esențiale ce, altminteri, ar fi trebuit a fi memorate pentru bunul mers al ținutei masonice.

Cea de-a doua divulgare spectaculoasă a ritualurilor intervine în anul 1824, când un anume William Morgan din Batavia, statul New York, a publicat lucrarea *Freemasonry Exposed*. Cazul a produs o adevărată furtună politică în S.U.A. și a dat naștere unui virulent partid antimasonic care, la alegerile prezidențiale din anul 1828, a reușit să polarizeze o masă electorală semnificativă alcătuită, în mare parte, din oameni ignoranți, ușor de manipulat și de înregimentat pentru o cauză fantasmagorică. Situația a scăpat de sub control dat fiind că Morgan a dispărut fără urmă și astfel s-a instalat suspiciunea că el ar fi fost răpit și ucis de către masonii ce urmăreau să-l pedepsească pentru divulgarea ritualurilor.¹

Putem considera prezenta lucrare ca fiind cea de-a treia divulgare semnificativă a ritualurilor, chiar dacă aceasta a venit după numeroase devoalări, mai mult sau mai puțin vizibile, pe care autorii de cărți masonice și antimasonice le-au produs constant pe tot cuprinsul secolului al XIX-lea și în prima jumătate a secolului trecut. Pentru mai mare exactitate, trebuie menționat aici că întreaga documentare a autorului cărții se întemeiază pe ritualurile care erau derulate curent în Marele Orient (M.:O.:F.:) și Marea Lojă a Franței (M.:L.:F.:).²

*

Principalele repere bio-bibliografice cu privire la Jean Marquès-Rivière și la opera sa sunt cuprinse în breviarul consemnat la finele acestui text. Meditând asupra destinului său s-ar putea spune că acesta a fost nu doar implacabil și greu de suportat, ci și unul marcat, parcă, de o fatalitate ce vine de dincolo de ființa umană,

¹ Pike, p. 20; Tămaș, p. 314.

² Există însă o referire la faptul că autorul ar fi avut în vedere și ritualurile obedienței *Dreptul Uman*.

căci iată, autorul cărții ajunge să fie condamnat la moarte chiar la mijlocul vieții sale. E drept, vremurile pe care le-a trăit Rivière au fost și ele pe măsură; climatul de ură intensă și violență extremă, generat de conflagrația mondială aduce, în Franța anilor '40, o încălețare nemaîntâlnită și o tensiune socială inimaginabilă.

La un moment dat, nimic nu lăsa să se întrevadă un asemenea final dezastruos pentru tânărul intelectual ce părea a fi un om de succes, un scriitor talentat care, în plină tinerețe, s-a bucurat de două importante premii ale Academiei franceze și, în genere, de aprecieri laudative la adresa cărților sale. Angajarea tranșantă în politica vremii, o atitudine deosebit de polemică și, mai ales, opțiunea sa definitivă de colaborare cu autoritățile de ocupație din perioada 1940–1944 au condus la un final dramatic pentru cel care, o vreme, a fost un exponent de prim rang al regimului politic instaurat la Vichy, în vara anului 1940.

Este de la sine înțeles că Rivière nu a fost aprobat în mediile masonice căci, prin acțiunile sale, el a generat mari tulburări și suferințe tuturor celor care, într-un fel sau altul, avuseseră contact cu domeniul inițiatic. Celebrul său film de propagandă intitulat *Forces occultes*, numeroasele sale articole și broșuri sau expozițiile antimasonice pe care le-a patronat vin să întregască tabloul epocii. Rivière va publica trei cărți¹ dedicate fenomenului masonic, anume comanditate de către autoritățile germane de ocupație.

*

Cartea pe care o prefațăm nu poate fi introdusă, totuși, în categoria lucrărilor antimasonice decât cu riscul de a se comite un grav abuz. În fond, lucrarea lui Rivière a fost destinată, în principal, divulgării ritualurilor care erau practicate în prima jumătate a secolului al XX-lea; comentariile conexe ritualurilor, așa cum sunt acestea prezentate în lucrare, au un rol explicativ privind aspectele istorice, doctrina specifică și derularea propriu-zisă a psihodramelor

¹ *Les Rituels secrets de la franc-maçonnerie d'après les archives du Grand Orient et de la Grande Loge de France și Histoire de la franc-maçonnerie française* în 1941; *Règlements et constitution de la franc-maçonnerie* în 1943.

respective. În mare parte, intervențiile atitudinale ale autorului nu urmăresc decât să exprime poziția acestuia vizavi de degradarea fenomenului inițiativ golit de conținutul său spiritual. Pe de altă parte, în toate aprecierile sale, Rivière se menține cu deferență în plaja unor autori importanți¹ care au produs lucrări masonice de referință în cultura franceză. Așa se face că, privind cu detașare și obiectivitate, criticile exprimate de către autor pot fi acceptate ca fiind în ton cu realitatea; în mare măsură acestea sunt chiar demne de luat în seamă dacă s-ar pune problema reconstrucției fenomenului inițiativ în conformitate cu preceptele tradiției perene.

Sub aspectul tematicii și pentru mai multă conciziune, cele opt capitole ale cărții ar putea fi grupate în două mari secțiuni; prima dintre acestea este destinată să trateze problematica riturilor, în general, urmată apoi de o prezentare a ritualurilor de la gradele 1°–3°. Pentru cititorul mai puțin avizat va fi inserată aici o succintă notă despre problematica riturilor² astfel încât să existe o minimă orientare care să faciliteze o mai bună înțelegere. De aceea, pentru început, este semnificativ de menționat faptul că, la vremea sa, Ragon va fi identificat peste cincizeci de rituri care funcționau concomitent în primele decenii ale secolului al XIX-lea; multe dintre acestea, nimic altceva decât simple fantezii, au dispărut, treptat, din istorie. În lucrarea de față, Rivière prezintă sumar cinci dintre riturile³ despre care el avea cunoștință, în timp ce pe cel de-al șaselea – R.:S.:A.:A.:⁴ – îl expune detaliat prezentându-i ritualurile care erau derulate în prima jumătate a secolului trecut.

¹ Jean-Marie Ragon, René Guénon și Oswald Wirth, de pildă.

² Termenul *rit* are străvechi origini etimologice care conduc la înțelesul de ordine divină, succesiune/dispoziție predestinată, aranjament celest etc.; (latină *ritus*, franceză *rite*, greacă *arimos* – număr, sanscrită *rtam* – ordine, corecție potrivit normelor religioase tradiționale); a se vedea Ligou, p. 887.

³ Ritul York, Ritul Scoțian Rectificat, Ritul Memphis-Misraim, Ritul mixt internațional, Ritul suedez.

⁴ Impus de către Jurisdicția de sud a Statelor Unite ale Americii cu sediul la Charleston și devenit internațional prin adoptarea sa de către Franța la 24 iunie 1801, R.:S.:A.:A.: se mai numește și *Ritul lui Pile*, dată fiind contribuția majoră pe care Albert Pike o are în ceea ce privește rescrierea ritualurilor specifice (Ligou, pp. 901-902).

Cea de-a doua secțiune a cărții (cap. IV–VIII) este dedicată divulgării misterioaselor ritualuri ale gradelor înalte pendinte de R.:S.:A.:A.:, care, de altfel, erau deja publicate la data când a apărut lucrarea sa. Rând pe rând, gradele Lojilor de perfecție, Gradul Cavalerului de Roza-Cruce, gradele filozofice (de la 19° la 29°), Gradul Cavalerului Kadosh și, în fine, gradele administrative (de la 31° la 33°) sunt prezentate sub aspect istoric, filozofic și al punerii lor în scenă. Simpla prezentare scrisă a ritualurilor gradelor scoțiene nu poate transmite doctrina inerentă și nici filozofia care stă în spatele acestor reprezentări.

*

Și totuși, Rivière lasă pentru posteritate ceva demn de remarcat, anume acea diatribă pe care autorul o adaugă la finele lucrării sale ca pe un corolar ce se vrea a fi o judecată de valoare la adresa fenomenului masonic dar și, cumva, o schiță a unui demers de redresare menit să conducă la o mai adecvată conformare cu tradiția inițiativă autentică. Sentința lui Rivière are ca fundament câteva premise considerate a fi semnificative în raport cu preceptele tradiționale esențiale; iată care sunt, în linii generale, aceste premise care, potrivit autorului, conduc către o concluzie defavorabilă vizavi de pretențiile spirituale ale francmasoneriei: (i) puternica amprentă iudaică asupra ritualurilor și simbolisticii; (ii) contradicția dintre Arta regală și modul comun de gândire; (iii) tendința totalitară a masoneriei în plan social; (iv) ateismul-materialist.

Trebuie amintită, totodată, considerația specială pe care Rivière o arată lui Oswald Wirth ca important autor de literatură inițiativă, părinte al manualelor masonice și al conceptului de referință denumit *masonism*. Rivière menționează reverențios că Oswald Wirth va fi studiat sistematic ...*valoarea spirituală a ritualurilor...*, el făcând dovada că a înțeles foarte bine...*incompatibilitatea dintre spiritul antireligios [...] și practicarea ritualului masonic...* și, ca atare, va fi încercat să construiască masoneriei un edificiu respectabil recomandând a se prezerva cu sfințenie ritualul inițiativ tradițional.

Pe bună dreptate, Rivière insistă asupra conceptului care-l desemnează pe Marele Arhitect al Universului (M.:A.:A.:U.:) și critică vehement inițiativa M.:O.:F.: de a fi revocat, în anul 1877, obligația atelierelor privind deschiderea Cărții Legii Sacre (Biblia, Coranul, Vedele etc.) pe altarul jurămintelor, desacralizarea lojilor reprezentând o gravă eroare care vine în dezacord cu doctrina inițiativă. Pentru Rivière, M.:A.:A.:U.: este, înainte de toate, *...un simbol și, ca toate simbolurile masonice, el poate avea mai multe explicații. M.:A.:A.:U.: este ...Omul care, puțin câte puțin, descoperă legile cosmosului, care ...inventează, cugetă, modifică, ...care-l vede pe Dumnezeu în el..., este, de asemenea, ...natura însăși... și, mai presus de orice, este ...principiul echilibrului ce trebuie să asigure stabilitatea templului și, în același timp, să conducă ferm propriile noastre acțiuni...*

În final, Rivière se arată deosebit de sceptic cu privire la potențialul de redresare a fenomenului masonic și, ca atare, formulează câteva întrebări retorice menite a sublinia această neîncredere. *Care sunt originile francmasoneriei? Unde este asceza, spiritualitatea și dreapta cale masonică? Va renaște oare masoneria?* Ca schiță a unui program de redresare a masoneriei, diatriba lui Rivière conține abordări care, în accepțiunea sa, ar putea readuce fenomenul inițiativ pe făgașul său firesc și tradițional; dintre toate măsurile preconizate, cea mai importantă ar fi reconcilierea cu Dumnezeu.

CUVÂNT-ÎNAINTE

Dacă există un mare număr de lucrări care se referă la istoria Francmasoneriei, în schimb, cele care prezintă ritualurile din cadrul Lojilor sunt extrem de rare. În afară de tratatul lui Paul Rosen¹, de altfel nesemnăt², care a dezvăluit „profanilor” texte ale ritualului, niciun studiu sistematic nu pare să fi fost scris, în limba franceză, despre acest subiect³.

Motivul este clar: de tipărirea ritualurilor practicate în Lojile masonice se ocupau administratorii Obediențelor masonice; președinții Lojilor, Venerabilii, primeau câteva exemplare pentru foloșință proprie sau pentru „Ofițerii” din cercul lor. Formatul acestor ritualuri, în mod obișnuit coli de opt pagini, era destul de mare și incomod; evident, era interzisă vânzarea, circulația sau împrumutarea lor. Nu se putea conta pe francmasoni pentru publicarea acestor ritualuri „pentru uz extern”, citarea acestor texte fiind cate-

¹ Samuel Paul Rosen (1840–1907) – rabin venit în Franța din Polonia care, în epocă, a militat fervent împotriva Mason., inspirându-se din cartea semnată de Léo Taxil. (*N. red. spec.*)

² *Maçonnerie pratique, cours d'enseignement supérieur de la Franc-Maçonnerie, édition sacrée... publiée par un profane*, 2 vol., Paris, Edouard Baltenweck, 1885. Lucrarea a devenit rară, căci a fost retrasă de pe piață de Supremul Consiliu pentru Franța. (*N. a.*)

³ Bineînțeles, este vorba de lucrări ce pot fi citite de oricine, mason sau nemason. Existau și „ediții sacre” care erau vândute numai masonilor și rezervate acelor masoni de grad corespunzător gradului studiat în cartea respectivă. Aceste ediții expuneau teme precum ritualurile și simbolismul gradelor. (*N. a.*)

goric interzisă. Aceasta explică de altfel imposibilitatea practică de a obține astfel de documente de către autorii profani.

Dacă ritualul primului grad masonic a fost publicat datorită strădaniilor mele, în schimb nu mi-a fost posibil să obțin textele complete, recente ale ritualurilor superioare, și în special ale celor referitoare la gradele înalte. Literatura masonică și antimasonică din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea conține destule texte care se referă la ritualuri, dar acestea nu mai au decât o valoare istorică, fiind căzute în desuetudine. În sfârșit, nu aș menționa opera suspectă a lui Léo Taxil¹ și a doctorului Bataille², pe care o putem considera ca fiind de o valoare discutabilă, din pricina deformărilor, a contrasensurilor istorice și a imaginației grotești presărate cu unele adevăruri istorice. Nicicând Taxil nu a putut să ia cunoștință de ritualurile autentice ale gradelor înalte. El nu ar fi putut să scrie paginile pe care le-a publicat, amestec de vechi texte ale lui Ragon³ și de ipoteze ingenioase, și al căror scop era exclusiv comercial.

Această situație a avut din nefericire o puternică influență mai ales asupra unor autori catolici, care s-au bazat în lucrările lor pe textele lui Léo Taxil și ale confrăților săi; autorii aceștia au fost înșelați în buna lor credință, așa cum s-a întâmplat cu monseniorul Leon Meurin, printre mulți alții. Pe vremea aceea era la modă „luciferianismul” și trebuia să găsești neapărat un drăcușor cu coarne, pervers, care dirijează Ll.; unii adăugau la aceasta detalii oribile, prezentându-l pe diavol cântând la acordeon sau la pian și seducând fetele din casă. Era un amestec bizar de Paul Bourget⁴ și

¹ În 1895, Marie Joseph Gabriel Antoine Jogand-Pagès (1854–1907) publică, sub pseudonimul Léo Taxil, lucrarea cu profund caracter mistificator și denigrator numită *Misterele Francmasoneriei*. (N. red. spec.)

² Georges Bataille (1897–1962) – bibliotecar, eseist și scriitor francez preocupat de fenomenul ezoteric, de societățile secrete și de problematica conspiraționistă. (N. red. spec.)

³ Jean-Marie Ragon (1781–1862) – important autor de literatură masonică; vezi lucrările sale *Ortodoxie masonică* (2017) și *Masonerie ocultă și inițiere hermetică* (2019) apărute, în traducere, la Editura Herald. (N. red. spec.)

⁴ Paul Bourget (1852–1935) – scriitor și eseist, membru al Academiei Franceze începând din anul 1894. (N. red. spec.)

de ezoterism în genul lui Péladan¹. Cred că mi se va scuza faptul de a nu fi citat nimic din această literatură ciudată care a contribuit la îmbogățirea, dacă nu a autorilor ei, în mod sigur a unor edituri.

Lucrările istorice masonice scrise de Fibdel, Gould, Schifffmann, Begemann, G. Bord, au făcut lumină asupra originilor masoneriei. Noi le-am studiat într-o altă lucrare și vom prezenta în rezumat datele sigure ale acestei istorii. Evoluția Obediențelor masonice ne permite să cunoaștem nașterea, apogeul și moartea riturilor care le dirijau. Numeroase rituri au existat și apoi au dispărut, iar anumite rituri consemnate cu grijă în manuscrise dorm și acum prin vechile biblioteci. A fost o vreme când, așa cum se știe, Scoțianismul masonic din Europa era alcătuit doar din mulțimea lojilor autonome ce se înmulțeau rapid, având în fruntea lor un maestru *ad vitam*. Fiecare dintre ele avea ritualul său, misterul său, gradele sale, titlurile sale și secretele sale. Dintre acestea amintim: *L'Ardente Amitié* din Rouen, *Le Chapitre* din Clermont, *La Vieille Bru* sau *Les Ecossais fidèles* din Toulouse, *La Mère Loge Ecossaise* din Marsilia, *Les Noachites*, *Les Architectes africains*, *Les Philalèthes*.

Așa cum spune Le Forestier²: „Gradele înalte – care s-au înmulțit în intervalul a treizeci de ani, din 1745 până în 1775 – constituie o masă atât de impozantă, încât enumerarea lor l-ar plictisi chiar și pe cititorul cel mai răbdător”. Ragon a încercat totuși s-o facă și din acest motiv ne vom referi la lucrarea lui³.

Se știe că Masoneria speculativă, născută în anul 1717 la Londra, s-a mulțumit la început cu gradele vechii Masonerii operative a corporațiilor primitive. Elementul profesional al „free masons” („masonii liberi”) a fost repede înlocuit cu elemente filozofice, mistice, impregnate de legende ieșite din comun și cu tra-

¹ Josépín Péladan (1858–1918) – cofondator cu Stanislas de Guaita al Ord. cabalistic de Roza-Cruce, în 1887. (N. red. spec.)

² *L'Occultisme et la Franc-Maçonnerie ecossaise*, Paris, 1928. (N. a.)

³ Ragon, *Collection de dix huit Rituels maçonnique en seize cabiers, Orthodoxie maçonnique*, 1853. (N. a.)

Pentru mai multe detalii, puteți consulta cartea *Orthodoxie Masonică. Istorie, rituri, doctrine* de Jean Marie-Ragon, publicată de Editura Herald în anul 2017. (N. red.)

diții imaginare. „Masonii de onoare”, masonii acceptați, așa cum au fost numiți multă vreme în Anglia, erau în mare parte teozofi dornici să studieze totul, să cunoască totul. Printre ei se aflau alchimисти, filozofi, teoreticieni iluminați, care foloseau vechile simboluri medievale pentru a-și prezenta într-o altă înfățișare noua lor concepție asupra lumii. Simplul și primitivul ritual al gildei profesionale a fost amplificat, transformat și profund modificat pentru nevoile cauzei. Vom cunoaște mai târziu istoria acestor noi grade, și în special pe cel de Maestru (cel de-al treilea grad), care apoi a servit drept bază pentru dezvoltarea ritualurilor Înaltelor Grade. În legătură cu această problemă, Le Foréstier spune foarte bine: „În jurul Francmasoneriei albastre, grădina cu alei drepte și cu răzoare bine trasate, unde semănăturile s-au făcut cu rânduială, Francmasoneria scoțiană se întinde ca o pădure deasă și întunecată în care arborii și-au încurcat crăcile, după ce și-au aruncat la întâmplare semințele răspândite de vânt”...

Secolul al XVIII-lea a cunoscut o creștere a numărului diferitelor grade, a acestor uluitoare ritualuri care au dispărut apoi, odată cu autorii lor. Mai târziu, o oarecare disciplină s-a impus în lumea masonică și nu s-au mai păstrat decât unele rituri importante, care au continuat să fie practicate în anumite țări și asupra cărora ne vom opri. Francmasoneria franceză era condusă în special după Ritul Scoțian (R.:S.:A.:A.:); atenția noastră se va îndrepta chiar spre acesta.

Studierea și cunoașterea acestor ritualuri prezintă o mare importanță. Studiul lor ne permite să înțelegem viața profundă, mistică și interioară a Ord., precum și rațiunile care au determinat spiritele cultivate să se simtă atrase; aceste ceremonii ciudate, aceste legende mimate în Ll. explică atmosfera atât de tulbure din unele Ll. despre care aflăm chiar din corespondența masonică. Putem ridica din umeri și, dacă posedăm un simț mai dezvoltat în domeniul realităților spirituale, vom surăde atunci când vom lua cunoștință de aceste culte stranie, primitive în anumite aspecte, și în același timp dramatice.

CAPITOLUL I

RITURILE MASONICE

Un rit este un ansamblu de grade masonice care formează un tot ordonat și dispus după un plan (filozofic, mistic, alchimic sau ebraic) determinat. Fiecare grad al ierarhiei unui rit constituie una sau mai multe ceremonii, ordonate potrivit unui ritual, care îl inițiază pe candidat într-un concept filozofic, într-un punct de vedere mistic sau politic determinat, și care îi încredințează, sub jurământul păstrării secretului, un ansamblu de cuvinte, semne, „atingeri” și simboluri proprii acestui grad, acestei trepte. Există rituri care au mai multe grade cum sunt (sau au fost) unele care au avut până la nouăzeci de grade și chiar mai multe. În general, istoria Masoneriei ne-a arătat o tendință de evoluție de la simplu la complex, de la clar la obscur, de la real la legendă. Studiul originilor gradelor masonice ne arată cât de mult acestea, simple și puțin numeroase la început, s-au multiplicat, s-au deformat și s-au amplificat puțin câte puțin, la aceasta contribuind vanitatea și speculația filozofică și mistică.

Într-adevăr, începând cu anul 1717, numărul riturilor apărute și acum dispărute este destul de mare; anumiți istorici afirmă că numărul acestora se apropie de cincizeci. Dorința de glorie, posibilitatea de a vinde la un preț ridicat diplome noi au constituit cauzele obișnuite ale creșterii acestui număr. Printre riturile cele mai cunoscute și care au dispărut, trebuie să menționăm: în anul 1736,

Ritul Scoțian Ramsay¹ (Rit antic primitiv cu cinci grade, ridicat la șapte); în anul 1758, Ritul Împăraților de Răsărit și de Apus (cu douăzeci și cinci de grade); în anul 1767, Ritul Roza-Cruce; în anul 1773, Ritul Filaleților; în anul 1779, Ritul Iluminaților din Avignon; în anul 1780, Ritul Filadelfilor din Narbonne (cu zece grade); în anul 1780, Ritul Martiniștilor (cu șapte grade); în anul 1784, Ritul lui Cagliostro zis al „Înaltei Masonerii egiptene de adopție”; în anul 1787, Ritul Masoneriei Adonhiramite; în anul 1816, Ord.: Noachiților francezi.

În afară de Ritul Scoțian, care este acum cel mai răspândit în lume, mai există și alte rituri mai mult sau mai puțin importante, care au încă aderenți. Să menționăm *Ritul de Perfecție* sau *Heredom*² care are douăzeci și cinci de grade, dintre care primele optsprezece sunt identice cu cele ale Ritului Scoțian, și al căror număr se mărește în anul 1740; *Ritul Scoțian primitiv*, întemeiat în anul 1782, care are treizeci și trei de grade, destul de diferite de cele ale R.:S.:A.:A.:; *Ritul martinist*, întemeiat de Martinez de Pasqually, modificat de Papus și Teder; *Ritul Memphis*, întemeiat în anul 1839 (ultimele două rituri activau în Franța, în Italia și în Olanda, și mai funcționează încă în Anglia, în Statele Unite și în Egipt); *Ritul Mixt Internațional*, creat la 14 ianuarie 1882, care accepta ca și femeile să participe la lucrările Ll.: și care își avea sediul în Franța sub denumirea de *Dreptul Uman*; el era răspândit în lumea întreagă, cu toate că nu era recunoscut de celelalte rituri, care îi reproșau faptul de a fi făcut prea târziu ceea ce ele făcuseră cu un secol mai înainte.

Vom studia succint aceste diverse rituri ce continuă să fie practicate în unele țări și care aveau în Franța Ll.: ce activau sub Obediența lor.

¹ Legendarul Cav.: Ramsey (Andrew Michael Ramsay, 1618–1743) este considerat la originea înființării sistemului de grade înalte în Mason.: Urmare a implicării sale în dispute religioase acerbe care au sfâșiat Scoția în debutul secolului al XVIII-lea, a fost nevoit să se autoexileze în Franța (1710) și să treacă la religia catolică. (*N. red. spec.*)

² A se vedea René Guénon – *Francmasonerie și companionaj*, Ed. Herald, 2021, pp. 287–290. (*N. red. spec.*)

Ritul englez sau Ritul de York

Din trei milioane și jumătate de Ff. răspândiți prin lume, trei milioane sunt recrutați în America de Nord și în Anglia; cele două treimi din Masoneria mondială, care este anglo-saxonă, practică *Ritul de York*, a cărui origine o prezentăm în cele ce urmează.

Începând cu anul 1717, Marea Lojă a Angliei a cunoscut o primă rebeliune, la puțin timp după publicarea Constituțiilor din 1723, și o a doua, nu mult după promulgarea Constituțiilor din 1738. Este adevărat că F.: Anderson, autorul acestor constituții, a exagerat; pentru a întări prestigiul Ordinului căruia îi aparținea, acest ciudat istoric îi considera masoni pe Nimrod, Moise, Solomon, Cezar-Augustus și chiar pe marele Nabucodonosor, oameni care se pare că nu s-au gândit nicio clipă în viața lor la așa ceva. Marii Maeștri moderni, după părerea F.: Anderson, erau Alfred cel Mare, Eduard Confesorul, cardinalul Wolsey. Din punct de vedere istoric, acesta era un fals, motiv pentru care John Robison a criticat aspru¹ mulțimea neadevărurilor grosolane prin care Anderson a dezonorat Constituțiile Francmasoneriei, baze ale istoriei masonice. Mai mult încă, în anul 1738 F.: Anderson nu a recunoscut codificarea din 1723 referitoare la Dumnezeu și religie. În anul 1739 s-a produs o schismă importantă în Marea Lojă a Angliei, când o parte a ei a adoptat interpretarea teistă, în timp ce partea cealaltă a optat pentru o interpretare creștină, declarând că „odinioară masonii erau siliți să practice obiceiurile creștine, în țările străine”. Primii au revenit la reglementări mai vechi de 1723, care îi obligau pe masoni „să adopte religia regiunii în care locuiau”.

Editarea Constituțiilor „modificate” din 1738 a provocat schisma ce a aprins spiritele între anii 1742 și 1752. Ca urmare, a fost radiată rapid a treia parte a Lojilor care-și aveau reședința la Londra, pentru că acestea nu și-au onorat obligația de a achita sumele de bani pentru operele de binefacere.

¹ *Proofs of a Conspiracy* („Dovezi ale unei conspirații”), carte publicată în anul 1797. (N. a.)